

ספורט ותרבות פנאי במרכז מטרופוליני

מאת: אדריכל בני פרי – V5 אדריכלים [מאמר רביעי בסדרה]

אצטדיון רמת גן- בין פארק מטרופוליני לבין מתחם רב-שימושי צפוף המשלב מסחר, משרדים, מוזיאון, מבני ציבור ומגורים. מתוך הצעה של קבוצה בינלאומית* בהשתתפות V5 אדריכלים

המגרש והיציעים יכולים לשמש אירועים שונים כגון הופעות מוסיקליות, הצגות תיאטרון, הרצאות, כנסים ואירועים המוניים שונים. המבואות, המעברים ואזורי הכניסו ישמשו בין אירועי הספורט כמסעדות, בתי קפה ואפילו אולמי אירועים לציבור הרחב. המעטפת החיצונית שלו תשמש כחזית מסחרית. השילוב של מגורים בסביבה כזאת, יחד עם מסחר, משרדים ומבני ציבור, יחיה את המקום וימנע היווצרות של איזור שומם ונטוש במשך שעות רבות ביממה במהלך ימים רבים בחודש. אחת הבעיות של אצטדיון כדורגל נעוצה ברעש שמייצרים אלפי אוהדים בזמן משחק. על מפגע זה ניתן להתגבר באמצעות מיגון אקוסטי מתאים. מבנה הקונכייה האקוסטית של האצטדיון מתעל את הרעש לתוך חלל המבנה. קירוי נייד בעת קיום אירועים משלים את בידודו האקוסטי של המתקן. שינוע של המוני צופים בעת קיום משחקים מחייב צמידות של האצטדיון אל מערכת תנועה עתירת נוסעים. בנוגע לגישות לרכב פרטי, ניתן לאמץ אחת משתי גישות: אצטדיון המכיל שימושים רבים המהווים מקור הכנסה משמעותי, מצדיק בניית חניונים במתחם. הכניסה לחניונים האלה צריכה להתבצע ישירות מחוץ למתחם המכיל מגורים. אנו ממליצים על גישה אחרת: יש לאסור על הגעה לאירועים המוניים המתקיימים באצטדיון ברכב פרטי. עם השלמת הפיתוח של המכונות האוטונומיות, לא יהיה עוד צורך בחניונים למכונות פרטיות במתקנים מסוג זה.

גישת האיזור [zoning] פשטה את הרגל. הגישה שאפיינה את התכנון העירוני מאז תחילת המאה העשרים אינה רלוונטית יותר לעולמנו. למעשה, המגמה המוכתבת כיום על ידי ההתפתחות הטכנולוגית מחזירה אותנו לעבר הרחוק, בו התקיימו כל הפונקציות העירוניות בכפיפה אחת. אין צורך להפריד בין מגורים לבין מסחר, תעסוקה, מבני ציבור ותרבות ואפילו חלק ממפעלי התעשייה המודרניים אינם חייבים להיות מופרדים מאזורי המגורים במרכזי ערים צפופות, שכן הם אינם מזהמים או רועשים. חשיבות גדולה יש לצמידות של אזורי תרבות הגוף, חדרי הכושר, מרכזי הספורט וכיו"ב לאזורי המגורים. עם התארכות החיים ושיפור איכותם ועם הגדלת המיכון והקטנת כמות שעות העבודה הנגזרת ממנה, מתגברת הדרישה לבילוי שעות הפנאי ועמה הצורך בפונקציות המספקות את הצורך הזה. מדוע יש צורך בצמידות כזאת? מדוע שלא ניסע ברכב ליעדים מסוג זה?

התשובה לכך שזורה בכל הנימוקים המצדיקים עירוב שימושים: ככל שירבו השימושים המצויים בסביבתו הקרובה של התושב, כך יפחת הצורך בשימוש ברכב, ירבה השימוש ברחוב, יתעשרו חיי הרחוב, יגדל הביטחון האישי ותעלה איכות החיים בסביבת המגורים.

בעוד שחדרי כושר צצים גם במבני מגורים ובמבני משרדים, הרי שמרכזי ספורט, הכוללים מגרשי משחק – לטניס, כדורסל, כדורעף ואפילו כדורגל, אינם נכללים, בדרך כלל, ברשימת השימושים הנדרשים באיזורי מגורים בערים מרכזיות, מתוך התפישה ששימושים אלה מהווים הפרעה סביבתית, שהם "זוללי" שטחי קרקע יקרים ושהם מצריכים פתרונות תנועה וחניה מיוחדים. אבל האמת היא, בעיקר, הקושי של הציבור ונבחרייו וגם של המתכננים, להכיל את העובדה שלכל הטענות האלה, אחת לאחת, ניתן לתת מענה תכנוני באמצעים המצויים כיום ביד המתכנן.

לאחרונה ניתנה לנו ההזדמנות לחקור ולפתח את האפשרות לשלב אצטדיון עם מגורים באיזור רב שימושים מרכזי. הצורך לפתח את אצטדיון רמת גן וסביבתו באיזור המצוי בתנופת פיתוח גדולה מאפשר לחשוב במונחים שלא היו מקובלים עד כה בישראל. אצטדיון יכול לשמש מחולל שינוי סביבתי, אם יתוכנן כהלכה. במקום להחשב כמפגע סביבתי המורחק מסביבת מגורים הוא יכול להיות מוקד הפעילות הסביבתית:

בין המשחקים: מבואות, מעברים ומרחבי התכנסות המשמשים כאזורי בילוי כשהאצטדיון אינו פעיל בתחום הספורט. מתוך הצעה של קבוצה בינלאומית* בהשתתפות V5 אדריכלים

מרחב עירוני רב-שימושי: פירוט השימושים המוצעים במתחם אצטדיון רמת גן וסביבתו. מתוך הצעה של קבוצה בינלאומית* בהשתתפות V5 אדריכלים

משעול עירוני רחב ידיים בין חזית מסחרית בתחתית האצטדיון [משמאל] ובין מתחם רב שימושים הכולל מלון, מגורים ומסחר. מתוך הצעה של קבוצה בינלאומית* בהשתתפות V5 אדריכלים

* הדוגמאות לקוחות ממצגי תחרות לתכנון אצטדיון רמת גן - **אדריכלות:** POPULOUS, אדריכלי כריסטופר לי וכריסטיאן סבראן; Studio CRAB; פרופ' סיר פיטר קוק וגוויין רובוטהאם; V5 אדריכלים- שלמה ומידד גנדלר, **אדריכלות נוף:** מקס גרוס, **קונסטרוקציה:** בולינג'ר-גרוהמן, **תאורה:** ג'ייסון ברוגס, **תנועה וקהל:** "מומנטום", **אקוסטיקה:** "ואנגארדיה", **קיימות וסביבה:** מקס פורדהאם.